

บทที่ ๒

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชน

ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๒๐ เป็นต้นมา เป็นที่ยอมรับกันว่าสังคมเราอยู่ร่วมกันในยุคของการสื่อสารมวลชน (Mass Communication) (จงจิต ศรีพรหม ๒๕๒๔ : ๑๕๖) ความก้าวหน้าทางสื่อสารมวลชนอย่างรวดเร็วนับแต่ศตวรรษที่ ๒๐ เป็นต้นมา นี้ เป็นเหตุให้สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมทางสังคม และมีพลังมหาศาลต่อแนวความคิดของมนุษย์ (Carl I. Hovand ๑๙๖๒)

แฮโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell ๑๙๔๘ : ๓๗-๕๑) นักรัฐศาสตร์ ซึ่งบุกเบิกทำการวิจัยด้านการสื่อสารมวลชน ได้กล่าวถึงหน้าที่ที่สำคัญ ๓ ประการของสื่อมวลชน คือ

๑. แสวงหาและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม
๒. ประสานส่วนต่าง ๆ ในสังคม หมายถึงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นข่าวทำการวิเคราะห์ และเสนอแนะว่าควรจะทำอย่างไรเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ
๓. ถ่ายทอดมรดกทางสังคม หมายถึงเผยแพร่ความรู้ ค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคมแก่สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม เพื่อให้วิหยาการและวัฒนธรรมของสังคมคงอยู่

วิลเบอร์ แชมม์ (Wilbur Schramm ๑๙๖๔ : ๓๗-๕๑) และชาร์ลส์ อาร์ ไรท์ (Charles R. Wright ๑๙๗๔ : ๔) ได้เพิ่มเติมหน้าที่ประการที่ ๔ ของสื่อมวลชน คือ

๔. ให้ความบันเทิง หมายถึงเผยแพร่การแสดง ตลก และศิลปะ เพื่อสร้างความจรรโลงใจแก่มวลชน

เกษม ศิริสัมพันธ์ (๒๕๐๔ : ๗๐-๗๒) ได้สรุปหน้าที่ที่สำคัญของการสื่อสารมวลชนไว้ ๔ ประการคือ

- ๑. เสนอข่าวสารข้อเท็จจริง และเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้สมาชิกในสังคมทราบ
- ๒. เสนอความคิดเห็นต่อปัญหาหนึ่งปัญหาใด ซึ่งมีผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวมของสังคม ถือว่าเป็นผู้นำทางความคิดเห็นของมวลชน
- ๓. ให้ความบันเทิงแก่มวลชน
- ๔. เป็นครูผู้แนะนำสั่งสอนเป็นประโยชน์แก่สมาชิกของสังคม

ไมเคิล รัช และฟิลิป เอทอฟ (Michael Rush and Phillip Athoff ๑๙๗๑ : ๑๖) ศึกษาพบว่า สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากในการให้ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ความเชื่อทัศนคติ ซึ่งมีผลต่อการสั่งสมประสบการณ์และพัฒนาบุคลิกภาพ และมีบทบาทในกระบวนการชดเชยทางสังคมและการเรียนรู้แก่บุคคล นักวิชาการทางสังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ หรือทางการสื่อสารมวลชนต่างก็ยอมรับบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อชีวิตมนุษย์ด้วยกันทั้งนั้น

โรเจอร์และชูเมคเกอร์ (Everett M. Rogers and F. Floyd Shoemaker ๑๙๗๑ : ๑๔๕) กล่าวว่า สื่อมวลชน (Mass Media) อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น เป็นแหล่งข่าวซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียวหรือมากกว่านั้น สามารถนำข่าวสารไปยังผู้รับจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และแพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งเปลี่ยนทัศนคติที่บุคคลมีอยู่ได้

สื่อมวลชนจะให้ข่าวสารและข้อเท็จจริงต่าง ๆ อันเป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคคล ซึ่งจะบังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลได้

อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนเป็นเพียงสถาบันหนึ่งในสังคม ซึ่งมีสถาบันอื่น ๆ อีกมากมายที่ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของคนในสังคม ดังนั้น อิทธิพลที่สื่อมวลชนที่มีต่อสังคมและประชาชนจึงเป็นอิทธิพลที่มีเงื่อนไข และขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ อีกมาก

โจเซฟ ที เคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper ๑๙๖๑ : ๑๕-๔๔) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนไว้ดังนี้

- ๑. สื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลต่อประชาชนโดยตรง แต่จะมีอิทธิพลโดยอ้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้
 - ๑.๑ ความมีใจโน้มเอียง คือ ประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยม และความ

โน้มน้าวเชิงที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อนที่จะมาสัมผัสกับสื่อมวลชน

๑.๒ การเลือกรับสาร ประชาชนจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน และจะเลือกตีความหมายของสารตามความเชื่อ และค่านิยมที่ตนมีอยู่เดิม

๑.๓ อิทธิพลของบุคคล บางครั้งข่าวสารจากสื่อมวลชนจะผ่านสื่อบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงประชาชน ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วย ทำให้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนอยู่มาก

๑.๔ กลุ่มและบรรทัดฐานของกลุ่ม

๑.๕ ระบบสื่อมวลชน

๒. สื่อมวลชนจะเป็นเพียงแรงเสริม (Reinforcement) ที่สนับสนุนทัศนคติ รสนิยม ความมีใจโน้มน้าวใจ ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้เข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงออกมาเมื่อมีแรงจูงใจหรือเมื่อโอกาสเหมาะสม

๓. สื่อมวลชนอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนได้เล็กน้อย และมักเป็นทัศนคติที่ยังไม่มั่นคง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกหรือเปลี่ยนไปในทางตรงข้ามนั้น เป็นไปได้ยาก อาจเปลี่ยนได้บ้าง แต่ต้องใช้เวลาและบุคคลต้องได้รับข่าวสารเพียงพอ อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของในด้านการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มน้าวเชิงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว

๔. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติให้แก่ประชาชนได้ ในกรณีที่บุคคลไม่เคยมีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน และต้องได้รับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อย ๆ เป็นอิทธิพลในลักษณะสะสม ไม่ใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลทันทีทันใด

ความหมายของการเปิดรับสื่อมวลชน

เดนิเนอร์ (Daniel Lerner ๑๙๔๔ : ๕๖-๖๐) ให้คำจำกัดความการเปิดรับสื่อมวลชนว่า หมายถึงอัตราส่วนของประชาชนที่มีวิทย์ุ จำนวนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ และจำนวนผู้ที่นั่งภาพยนตร์ต่อประชาชน ๑๐๐๐ คน

คอปชแมน (P. J. Deutschman ๑๙๖๓ : ๒๓-๒๔) กล่าวว่า การเปิดรับสื่อมวลชนสามารถวัดได้จากโอกาสที่บุคคลจะเปิดรับสื่อมวลชนซึ่งประกอบขึ้นจากการเป็นเจ้าของวิทย์ุ และ

ภาพยนตร์ในช่วงเวลา ๖ เดือน การซื้อหนังสือพิมพ์เป็นประจำหรือชั่วคราวชั่วคราว ตลอดจน มีหนังสือพิมพ์ในบ้าน

โรเจอร์และเซเวนนิ่ง (Everett M. Rogers and Lynne Svenning ๑๙๖๔ : ๓-๓๖๔) ให้นิยามว่า สื่อมวลชนนั้นคลุมถึงสื่อ ๔ ประเภท คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์ ทัศนคติในการวัดการเปิดรับสื่อมวลชนในความหมายของเขา จึงประกอบด้วยจำนวนรายการวิทยุที่รับฟังต่อสัปดาห์ การอ่านหนังสือพิมพ์ต่อสัปดาห์ ภาพยนตร์ที่ดูต่อปี และอื่น ๆ

ในสหราชอาณาจักรซึ่งเรียบเรียงโดยคณาจารย์แผนกสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวถึงการเปิดรับสื่อมวลชนว่า หมายถึงขอบเขตที่ประชาชนทั่วไปเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และการดูภาพยนตร์ (สนั่น ปัทมะทิน ๒๕๒๐ : ๔๔ - ๖๐)

รัตนหา ชาญวนิชวงศ์ (๒๕๒๔ : ๔๒) สรุปไว้ว่า การเปิดรับสื่อมวลชน (Mass Media Exposure) คือขอบเขตหรือประเภทของสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่ประชาชนทั่วไปอ่าน ฟัง ดู เท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารในสื่อแต่ละประเภท

รูปแบบของการเปิดรับสื่อมวลชน

จากคำจำกัดความการเปิดรับสื่อมวลชนที่กล่าวมา หากจะจัดเป็นรูปแบบของการเปิดรับสื่อมวลชน อาจแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. แบบรวมกลุ่ม คือ ความซ้ำซ้อนหรือคาบเกี่ยวกันของสื่อมวลชนที่ประชาชนทั่วไปเปิดรับ กล่าวคือ ผู้ที่เปิดรับสื่อประเภทหนึ่งมักจะรับสื่อประเภทอื่นด้วย

๒. แบบเรียงตามขั้นบันได คล้ายกับแบบรวมกลุ่ม แต่เพิ่มเติมขึ้นคือ การเปิดรับสื่อแต่ละประเภทสามารถจัดเรียงกันเป็นลำดับขั้น สามารถแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนมากเปิดรับสื่อประเภทใดมากที่สุด ประเภทใดน้อย เรียงตามลำดับ

๓. แบบกระจัดกระจาย มีลักษณะตรงข้ามกับแบบรวมกลุ่ม คือ การเปิดรับสื่อมวลชนแต่ละประเภทไม่จำเป็นต้องคาบเกี่ยวกัน กล่าวคือ การเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนึ่งไม่จำเป็นต้องขึ้นกับการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทอื่น

มีข้อสังเกตว่า รูปแบบการเปิดรับสื่อมวลชนแบบรวมกลุ่มมักพบได้จากการวิจัยทั้งในระดับเมืองและชนบท ส่วนแบบเรียงตามชั้นบันไดพบจากการวิจัยระดับชนบท แบบกระจัดกระจายมักพบจากการวิจัยในเมืองใหญ่ ๆ

เกณฑ์ในการวัดการเปิดรับสื่อมวลชน

โดยทั่วไปแล้วการวัดการเปิดรับสื่อมวลชนต้องคำนึงถึง ความสำคัญของสื่อมวลชนแต่ละประเภทในการเผยแพร่ข่าวสาร และอำนาจในการชักจูงใจหรือโน้มน้าวใจบุคคล การเปิดรับสื่อมวลชนจะมุ่งเฉพาะเป็นตัวแปรในการบ่งบอกขอบเขตหรือประเภทของสื่อมวลชน ซึ่งประชาชนทั่วไปอ่าน ฟัง ดู หาได้บอกถึงเนื้อหาข่าวสารในสื่อแต่ละประเภทไม่

นอกจากนี้ การที่รูปแบบของการเปิดรับสื่อมวลชนมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม จึงทำให้หลักเกณฑ์ที่จะใช้วัดแตกต่างกันไปตามเหตุผลและแนวความคิดของผู้ที่สนใจในเรื่องนี้ จะนำมาอ้าง

คาร์เตอร์และเซปัลเวดา (Roy E. Carter and Sepulveda ๑๙๖๔ : ๒๑๖-๒๒๔) มีความเห็นว่า การเปิดรับสื่อมวลชนต้องวัดจากการคาบเกี่ยวกันของพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชน ที่เปิดรับสื่อประเภทหนึ่งแล้วย่อมจะเปิดรับสื่ออื่น ๆ ด้วย

แมคเลอด ริช และ ฟรีเดอริค (Mcleod, Rush and Friederich ๑๙๖๔-๑๙๖๕ : ๔๗๕-๔๘๗) มีความเห็นว่า ผู้ที่เปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนึ่งแล้วไม่จำเป็นต้องเปิดรับสื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นคำที่มีความหมายกว้าง และเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งทางจิตวิทยาสังคม นักวิชาการทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันตามแนวความคิดของแต่ละคน ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในรายละเอียด ดังนี้

เอ็ม อี ชอว์ และ ไอ เอ็ม ไรท์ (M. E. Shaw and I. M. Wright ๑๙๗๖ :

๓) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้

ตลอดจนประสบการณ์ ซึ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งในการตอบสนอง
สิ่งเร้าหรือจินตนาการต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง

นิวคอมบ์ (T. M. Newcomb ๑๙๔๔ : ๑๒๘ - ๒๒๑) ได้อธิบายถึงทัศนคติว่า เป็น
ความโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ และแสดงออกเป็นพฤติกรรมในลักษณะของ
ความพึงพอใจหรือไม่ถึงพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบไม่เกลียด

เธอร์สโตน (Thurstone, Quoted in Charles A. Kiesler, Barry E.
Collins and Norman Miller ๑๙๖๔ : ๑) ให้คำจำกัดความว่า ทัศนคติคือความรู้สึกใน
ทางบวกหรือลบในระดับมากน้อยที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่ง อาจได้แก่ สิ่งของ บุคคล คำพูด หรือ
ความคิด เป็นต้น ซึ่งผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

จำรูญ มีখনอน (๒๕๐๗ : ๑๔) ให้ความหมายว่า ทัศนคติคือความรู้สึกนึกคิดและ
แนวทางปฏิบัติหรือท่าทีที่มีต่อสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่าง อาจมีความเข้มข้นหรือความรุนแรงไม่เท่ากัน
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล

เฉลียว บุรีภักดิ์ (๒๕๑๗ : ๒๑๘) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกชอบหรือ
ไม่ชอบที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ทัศนคติที่เรามีต่อสิ่งต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์
หรือการเรียนรู้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มขึ้น
แต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงอาจจะเร็วหรือช้า แล้วแต่ชนิดของทัศนคติและประสบการณ์ใหม่ที่
ได้รับ

จากความหมายต่าง ๆ อาจสรุปได้ว่า ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึก
นึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ อันได้จากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ และเป็นแนวโน้มที่จะ
แสดงออกซึ่งพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งนั้น ๆ

องค์ประกอบของทัศนคติ

แม้ว่านักจิตวิทยาจะได้ให้ความหมายของทัศนคติแตกต่างกัน แต่เมื่อพูดถึงองค์ประกอบ
ของทัศนคติแล้ว นักจิตวิทยาต่างเห็นพ้องกันว่า ทัศนคติประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน
๓ ส่วนคือ

๑. การเรียนรู้ (cognitive component) ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้
หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละคน

๒. ความรู้สึก (affective component) ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจ เกิดจากอารมณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิด ถ้าบุคคลมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เขาก็จะมีสภาพจิตใจที่สนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งนั้นอย่างถาวรพอสมควร

๓. พฤติกรรมที่แสดงออก (behavioral component) ทัศนคติเป็นสภาพจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก เพราะถ้าบุคคลมีความรู้สึกสิ่งใดแล้ว ก็จะมีที่ท่าต่อสิ่งนั้นในลักษณะอันจำกัด

ลักษณะสำคัญของทัศนคติ

๑. ทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการ เรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละคน มิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
๒. ทัศนคติ เป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก
๓. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีความถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็ได้รับประสบการณ์และผ่านการ เรียนรู้มามาก อย่างไรก็ตามทัศนคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ประเภทของทัศนคติ

ทัศนคติอาจแบ่งกว้าง ๆ ได้เป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ทัศนคติทั่วไป (general attitude) ได้แก่สภาพจิตใจอันกว้างขวาง ซึ่งเป็นแนวความคิดประจำตัวของบุคคลคนนั้น เป็นพฤติกรรม บุคคลลึกลับ อย่างกว้าง ๆ เช่น การมองโลกในแง่ดี การเคร่งในระเบียบประเพณี เป็นต้น
๒. ทัศนคติเฉพาะอย่าง (specific attitude) ได้แก่สภาพทางจิตใจที่บุคคลมีต่อวัตถุสิ่งของ บุคคลอื่น สถานการณ์ และสิ่งอื่น ๆ เป็นอย่าง ๆ ไป ทัศนคติในวงแคบเช่นนี้ มักแสดงออกในลักษณะที่ว่าชอบหรือไม่ชอบ ถ้าชอบหรือเห็นว่าดีก็เรียกว่ามีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้น ถ้าไม่ชอบหรือเห็นว่าไม่ดีก็เรียกว่ามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้น

การเกิดของทัศนคติ

ชาร์ลส์ อาร์ ฟอสเตอร์ (Charles R. Foster ๑๙๕๒ : ๑๑๔) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการเกิดของทัศนคติว่ามาจากปัจจัยสำคัญ ๒ ประการคือ

๑. ประสบการณ์ (experience) ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล เรื่องราว หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล จากการได้พบเห็นคุ้นเคย ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง (direct experience) กับจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ แต่ไม่ได้พบเห็น ไม่ได้ทดลองกับของจริงด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นประสบการณ์โดยอ้อม (indirect experience) และ เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่บุคคลรับทราบ ดังนั้น บุคคลจะไม่มีทัศนคติต่อสิ่งที่เขาไม่มีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเลย

๒. ระบบค่านิยมและการตัดสินตามค่านิยม (value system and judgement) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและมาตรฐานเกี่ยวกับความดีและความชอบไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ ดังนั้น การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งใดสิ่งใดก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ค่านิยม หรือมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นใช้ชีวิตร่วมอยู่ด้วย

แหล่งของทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ (learning) จากแหล่งทัศนคติต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

๑. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (specific experiences) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

๒. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (communication) การได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้

๓. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ โดยขั้นแรกเมื่อมีเหตุการณ์บางอย่าง บุคคลจะสังเกตว่าบุคคลอื่นปฏิบัติอย่างไร ขั้นต่อไปบุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปของทัศนคติ

๔. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (institutional factors.) ทัศนคติหลายอย่างของบุคคลเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น ครอบครัว โรงเรียน หรือหน่วยงาน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของทัศนคติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบสำคัญที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงทำให้มนุษย์เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ก็คือการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้เพราะไม่ว่าทัศนคติจะเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สิ่งที่เป็นแบบอย่าง หรือความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ก็มักจะมีการติดต่อสื่อสารแทรกอยู่เสมอ จึงอาจกล่าวได้ว่าการติดต่อสื่อสารเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างมากที่มีผลทำให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ขึ้นได้

การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติ

ทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะโดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งมาจากบุคคลอื่นหรือสื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของทัศนคติด้านการเรียนรู้ เป็นที่เชื่อกันว่า ถ้าองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบด้านอื่นจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าองค์ประกอบด้านความรู้เปลี่ยนแปลง ก็จะมีแนวโน้มทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออก เปลี่ยนแปลงไปด้วย

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติอาจเกิดขึ้นจากการรับรู้ของบุคคล ซึ่งได้จากองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น อิทธิพลจากสื่อมวลชน จากบุคคลอื่น เป็นต้น หรืออาจเกิดได้จากการเปลี่ยนแปลงด้านแรงกระตุ้นในตัวบุคคล ซึ่งโดยปกติแล้วข่าวสารใหม่และการรับรู้จะช่วยจูงใจให้บุคคลเปลี่ยนแปลงไป และในทางตรงข้าม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านแรงกระตุ้น ภาวะการรับรู้รวมทั้งทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับสื่อมวลชนและทัศนคติ

การศึกษาวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับทัศนคติต่อเรื่องกร่วมเพศนั้นยังไม่มีผู้ใดทำไว้เลย ผู้วิจัยจึงขอยกงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับทัศนคติในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งพอจะใกล้เคียงมากแล้ว ดังนี้

สตาร์ และฮิวส์ (Star and Hughes ๑๙๕๐, Quoted in Joseph T. Klapper 1960 : 21) ศึกษาพบว่า การรณรงค์โดยใช้

สื่อมวลชนเพื่อให้ข่าวสารและสร้างทัศนคติเกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติ ได้รับการเอาใจใส่จากบุคคลที่สนใจอย่างกว้างขวาง และทำให้ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อองค์การดีขึ้นด้วย

เวทย์ ธโนปจัย (๒๕๑๖) ศึกษาเปรียบเทียบการเปิดรับสื่อมวลชนและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของประชากรในเขต เมืองและชนบท พบว่า ปัจจัยทางด้านจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการสื่อสารของบุคคล ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์มากกว่า จะเป็นผู้ที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ที่เปิดรับสื่อมวลชนดังกล่าวน้อยกว่า

เพ็ญศรี ปิยะรัตน์ (๒๕๑๘) ศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีในวัยเจริญพันธุ์ พบว่า สตรีที่อ่านหนังสือพิมพ์ เฝ้ามองจะมีความรู้ในวิธีการคุมกำเนิด เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว และใช้วิธีการคุมกำเนิดสูงกว่าสตรีที่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์

ดวงทิพย์ วรพันธุ์ (๒๕๒๕) ศึกษากลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อปลูกฝังโภชนศึกษาแก่สตรีชนบท จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สตรีที่เปิดรับสื่อจากการปลูกฝังโภชนศึกษา (ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ) มีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนด้านโภชนาการดีกว่าสตรีที่ไม่เปิดรับสื่อดังกล่าว

นงลักษณ์ ขวาลไพบูลย์ (๒๕๒๕) ศึกษาปัจจัยในการยอมรับการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายเพื่อทราบข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อุมาลี อารยางกูร (๒๕๒๕) ศึกษาปัจจัยการสื่อสารที่มีต่อการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยของเกษตรกร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การเปิดรับสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับทัศนคติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย

พัฒนาวดี ชูโต (๒๕๒๕) ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารกับสังคมประกิตทางการเมือง ศึกษาเฉพาะกลุ่มนักวิชาการสื่อสาร พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

เจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว (๒๕๒๕) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร

กับกระบวนการสังคมประภิตทางการ เมืองของประชาชนในท้องที่บางซิ่น เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการ เมืองแบบประชาธิปไตย รอง จากลักษณะครอบครัวแบบ concept-oriented และการสื่อสารในกลุ่มเพื่อน ตามลำดับ

ประคอง เอี่ยมสำอางค์ (๒๕๒๖) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการ เปิดรับข่าวสาร ด้านการเกษตรกับผลผลิตข้าวต่อไร่ของชาวนาในเขตชลประทาน อำเภอน้ำม่วน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการ เกษตรจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติ เกี่ยว กับวิทยาการใหม่ ๆ ในการผลิตข้าวและวิธีการผลิตข้าว

ฉนวน อยู่ฉิม (๒๕๒๗) ศึกษาพฤติกรรมการ สื่อสารและการผสมกลมกลืน เข้ากับวัฒนธรรมไทย ศึกษาเฉพาะชาวจีนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ความถี่ในการ เปิดรับสื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์ มีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติและการ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน

วันทนา ชาญวนิชวงศ์ (๒๕๒๕) ศึกษาการ เปิดรับสื่อมวลชนทางด้านอาหารและโภชนาการ : ศึกษาความสำนึกจากการ เปิดรับข่าวสารของแม่ที่นำบุตรมารับบริการจากแผนกกุมาร เวชศาสตร์ ของโรงพยาบาลรามคำแหงดี โรงพยาบาลพญาไท และศูนย์บริการสาธารณสุข ๒ พบว่า การ เปิด รับสื่อมวลชนด้านอาหารและโภชนาการมีความสัมพันธ์ในทิศทาง เดียวกันกับความสำนึกทางด้าน อาหารและโภชนาการ (หมายถึงผลการประเมินค่าของความรู้และฮวามเข้าใจ ทัศนคติ และ ความเชื่อต่าง ๆ ในเรื่องอาหารและโภชนาการ)

ปัญญา ดาวจรัสแสงชัย (๒๕๒๗) ศึกษาการ เปิดรับสื่อสารมวลชนกับความรู้และทัศนคติ การทำแท้งของสตรีในชนบทประเทศไทย พบว่า การ เปิดรับสื่อสารมวลชนแทบจะไม่มี ความสัมพันธ์กับทัศนคติการทำแท้ง

รัชราภรณ์ ตระกูลดิษฐ์ (๒๕๒๕) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติ เกี่ยวกับการยอมรับการ ทำน้ำหวานน้ำตาลแบบใหม่ของเกษตรกร อำเภอรพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า การ เปิดรับสื่อมวลชน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการยอมรับการทำน้ำหวานน้ำตาลแบบใหม่

พยัคฆ์พันธุ์ โพธิ์แก้ว (๒๕๒๕) ศึกษาการ เปิดรับการสื่อสารที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้าน ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติงานตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการสภาตำบลในเขตอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

ปริมาณการเปิดบริการสื่อสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบทของ คณะกรรมการสภาตำบล

ทฤษฎีเกี่ยวกับรักร่วมเพศ

รักร่วมเพศ (Homosexuality) หมายถึงความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างคนเพศเดียวกัน อาจเป็นชายกับชายหรือหญิงกับหญิง หากเป็นรักร่วมเพศชาย (Male Homosexual) จะถูกเรียกว่า เกย์ (Gay) ส่วนรักร่วมเพศหญิง (Female Homosexual) มักถูกเรียกว่า เลสเบียน (Lesbian) (ประพนอม สโรชมาน ๒๕๒๔ : ๑๖๔-๑๖๕)

คนทั่วไปมักใช้คำว่า "กะเทย" แทนรักร่วมเพศ ซึ่งจริง ๆ แล้วความหมายต่างกัน เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน วงการแพทย์ได้แยกกะเทยออกจากพวกรักร่วมเพศ โดยแบ่งกะเทยออกเป็น ๓ ประเภท (อุคมศิลป์ ศรีแสงนาม ๒๕๒๔ : ๔๕-๔๖) คือ

๑. กะเทย (Hermaphrodite) หมายถึง บุคคลที่มีอวัยวะเพศทั้งสองเพศอยู่ในร่างกายมาแต่กำเนิด แบ่งออกเป็น

๑.๑ กะเทยแท้ (True Hermaphrodite) หมายถึง บุคคลที่มีอวัยวะเพศสองเพศอยู่ในร่างกาย และมีลักษณะเด่นทางเพศตรงกับฮอร์โมนในร่างกาย

๑.๒ กะเทยเทียม (Pseudohermaphrodite) หมายถึง บุคคลที่มีอวัยวะเพศสองเพศอยู่ในร่างกาย และมีลักษณะเด่นทางเพศกับฮอร์โมนไม่ตรงกัน

๒. ลักเพศ (Transvestism) หมายถึงบุคคลที่ชอบหรือพอใจที่จะแต่งกายเป็นเพศตรงข้าม ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีพฤติกรรมรักร่วมเพศเสมอไป

๓. แปลงเพศ (Transsexualism) หมายถึง บุคคลที่มีลักษณะทางเพศภายนอก และฮอร์โมนเป็นเพศเดียวกันครบถ้วน แต่จิตใจต้องการเป็นเพศตรงข้าม และมีความต้องการที่จะเปลี่ยนเพศของตน

รักร่วมเพศมี ๒ แบบคือ รักร่วมเพศแท้ซึ่งหมายถึงพวกที่มีการปฏิบัติทางเพศเฉพาะกับเพศเดียวกันเท่านั้น กับรักสองเพศ (Bisexual) ซึ่งหมายถึงพวกที่มีกิจกรรมทางเพศกับทั้งเพศเดียวกันและ เพศตรงข้าม (เอนก อารีพรค และ สุวิทนา อารีพรค ๒๕๒๔ : ๒๑๔)

โดยทั่วไปแล้วรักร่วมเพศจะมีอยู่ ๓ ลักษณะ คือ มีบทบาทเป็นผู้ชาย (Active) มีบทบาทเป็นผู้หญิงหรือเป็นผู้รับ (Passive) และผลระหว่างกักรับบทบาทเป็นผู้ชายและผู้หญิง (Mixed) คือสามารถเป็นได้ทั้งชายและหญิง (วันทณีย์ วาสิกะสิน ๒๕๒๔ : ๓๔)

รักร่วมเพศชายส่วนใหญ่มักมีบทบาททางเพศแบบผสม คือจะเป็นแบบใดก็ได้ตามที่คู่ของตนแต่ละคนพอใจ มีส่วนน้อยเท่านั้นที่มีบทบาทเป็นหญิงหรือชายแน่นอน พวกที่ชอบมีบทบาทเป็นหญิงเรียกว่า " เกย์ครีน " พวกนี้ทำทางกระดุกกระดิงบ้างที่เกินกว่าภริยาของหญิงทั่วไปด้วยซ้ำ ส่วนอีกพวกที่มีบทบาทเป็นชาย เรียกว่า " เกย์คิง " พวกนี้มีรูปร่างใหญ่ ออกหนา ซึ่งจะช่วยกระตุ้นอารมณ์เพศของผู้ที่ต้องการลักษณะของความเป็นชาย (เอนก อารีพรรค และ สุวัฒนา อารีพรรค ๒๕๒๔ : ๒๑๔)

แบบฉบับของรักร่วมเพศ อาจแบ่งกว้าง ๆ เป็น ๓ แบบ คือ

๑. พวกประกาศตัวหรือยอมรับ พวกนี้จะมีลักษณะตรงข้ามกับเพศจริง
๒. พวกซ่อนตัว พวกนี้จำเป็นต้องซ่อนความเป็นรักร่วมเพศเพื่อดำรงไว้ซึ่งสถานภาพทางสังคม มิฉะนั้นที่แต่งงานมีบุตร พวกนี้มักพรางตัวได้เก่ง ปฏิบัติตัวเหมือนคนปกติทั่วไป แต่ก็จะอยู่ในโลกของความกลัว กลัวว่าจะถูกจับได้หรือถูกกลั่นแกล้ง
๓. รักร่วมเพศชนิดแฝง (Latent Homosexual) พวกนี้จะมีความรู้สึกรักร่วมเพศอยู่ในจิตไร้สำนึก ส่วนในจิตสำนึกหรือในชีวิตประจำวัน เขาจะรู้สึกว่ามีอะไรบางอย่าง ขยะเดียวกันก็ถูกแรงกระตุ้นจากส่วนลึกรบกวนตลอดเวลา เพื่อหลบปรด้อยในใจและให้สังคมยอมรับ เขามักเที่ยวล่าสตรี เพื่อให้เห็นว่าเป็นชายสมชายแท้จริง

สาเหตุของรักร่วมเพศ

สาเหตุของการเป็นรักร่วมเพศเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันไม่ยุติ ยังไม่มีทฤษฎีใดเลยที่จะอธิบายสาเหตุของการเป็นรักร่วมเพศได้อย่างสมบูรณ์ จึงไม่อาจชี้ชัดลงไปได้ว่าอะไรคือสาเหตุที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาสาเหตุการเป็นรักร่วมเพศไว้หลาย ๆ ประการ ดังนี้

๑. ความผิดปกติทางร่างกาย หลายคนพยายามพิสูจน์ว่ารักร่วมเพศมีสาเหตุมาจากกรรมพันธุ์ ฮอร์โมนหรือโครโมโซม แต่ผลที่ได้ยังไม่แน่นอนหรือเด่นชัด จึงไม่อาจยืนยันและสรุปได้

๒. ปัจจัยทางโครงสร้างของจิตใจ เชื่อกันว่ามนุษย์ทุกคนที่มีการแสดงออกในทางเพศนั้น มีทั้งองค์ประกอบของรักร่วมเพศและรักต่าง เพศรวมอยู่ในบุคคลเดียวกัน เรียกว่าเป็นทฤษฎีสองเพศ (Bisexual Theory) คนที่มีการเจริญเติบโตทางเพศปกติไม่ได้ก่อกำเนิดส่วนของรักร่วมเพศไว้ ส่วนผู้ที่เป็นรักร่วมเพศจะมีองค์ประกอบของรักร่วมเพศแสดงออกมาอย่างเด่นชัด และก่อกำเนิดองค์ประกอบของรักร่างเพศไว้

๓. ปัจจัยด้านจิตวิทยาและสังคม เชื่อตามทฤษฎีของ فروยด์ที่ว่า การเป็นรักร่วมเพศ เกิดจากการชะงักงันของพัฒนาการ (Psychosexual Development) ในระยะอวัยวะสืบพันธุ์ (Phallic Stage)

เด็กในชั้นนี้จะมีอายุประมาณ ๔ ขวบ เด็กชายจะรักแม่ เด็กหญิงจะรักพ่อ เด็กจะอิงลาพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศเดียวกับตน และในที่สุดก็จะผ่านพัฒนาการขั้นนี้ไปด้วยการปรับตัวประพฤติดนเลียนแบบพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศเดียวกับตน แต่พวกรักร่วมเพศจะมีความรักฝังตรึงอยู่กับพ่อหรือแม่ที่ต่างเพศกับตน ทั้งยังประพฤติเลียนแบบอีกด้วย ทำให้บทบาททางเพศของเด็กสับสน และถ้าขาดพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศต่างกับตนที่ตนคิดจะเลียนแบบ เด็กจะเกลียดชังเพศตรงข้าม และหันมาสนใจเพศเดียวกันกับตน

๔. ความผิดปกติของพัฒนาการในวัยเด็กที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับพ่อแม่ เด็กขาดความอบอุ่นหรือความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ที่เป็นเพศเดียวกับตน มีครอบครัวที่ไม่เป็นปกติ เช่น พ่ออ่อนแอ แม่เข้มกร้าว เป็นผู้นำในบ้าน หรือพ่อเข้มแข็ง แม่อ่อนแอ หรือครอบครัวแตกแยกขาดพ่อหรือแม่ ทำให้เด็กไม่มีแบบอย่างของบทบาทในฐานะที่เป็นเพศหญิงหรือชายที่แท้จริง

๕. ความสัมพันธ์ใกล้ชิดของเด็กกับพ่อแม่ เช่น เด็กชายอาจมีความใกล้ชิดกับแม่มากเกินไป ประคบประหงมและแสดงความเป็นเจ้าของตลอดเวลา เมื่อโตขึ้นจึงไม่ต้องการมีความสัมพันธ์กับหญิงซึ่งเป็นเพศเดียวกับแม่ เนื่องจากถือว่าเป็นเพศที่เป็นแม่ หรืออาจรู้สึกผิดเพราะคิดว่าถ้าไปรักหญิงอื่นจะเป็นการทรยศต่อแม่ เช่นเดียวกัน เด็กหญิงที่มีความใกล้ชิดกับพ่อมากเมื่อโตขึ้นก็ไม่ต้องการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายซึ่งเป็นเพศเดียวกับพ่อ

๖. ความเอาใจใส่ของพ่อแม่ต่อเด็ก เช่น พ่ออาจจะรักแต่ลูกสาว ไม่สนใจลูกชาย ทำให้ลูกชายเกิดความรู้สึกเกลียดเพศของตน อยากเป็นเพศหญิง เช่นเดียวกัน แม่ก็อาจรักลูกชายมากกว่าลูกสาว ทำให้ลูกสาวเกลียดเพศของตน และอยากเป็นเพศชาย

๗. อคติของคนในครอบครัวที่มีต่อเพศของเด็ก บางครอบครัวอยากได้ลูกสาวหรือลูกชายมาก แต่ผิดหวังไม่ได้ตามต้องการ จึงพยายามสนองความต้องการโดยการแต่งตั้งให้ลูกหรือใช้วิธีการอบรมดูแลไปในแนวทางสำหรับเพศนั้น ๆ ตามที่ตนต้องการ ซึ่งจะมีอิทธิพลผลักดันให้เด็กมีสัมพันธภาพทางเพศแบบรักร่วมเพศได้

๘. การอยู่ในครอบครัวที่มีเพศชายหรือหญิงมากเกินไป ทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบไปตามเพศนั้น ๆ

๙. ครอบครัวเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณีมากเกินไป ให้ออกคบแต่เฉพาะเพศเดียวกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมรักร่วมเพศขึ้นได้ โดยเริ่มจากการลองแล้วได้ความสุขทางเพศ ทำให้กระหำบ้อย ๆ จนเป็นนิสัย

๑๐. อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความรู้สึกกดดันทางเพศ ไม่มีโอกาสได้ระบายออก เช่น โรงเรียนประจำ หอพัก เรือนจำ ในสงคราม หรือในหมู่ทหาร จึงหาทางออกโดยการมีความสัมพันธ์รักร่วมเพศ บางคนที่ไม่มีความสัมพันธ์เป็นคนที่รักร่วมเพศ เมื่อพ้นจากสภาพแวดล้อมเช่นนั้นก็กลับเป็นคนรักต่างเพศ แต่มีจำนวนไม่น้อยที่กลายเป็นรักร่วมเพศถาวร

๑๑. มีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับเพศตรงข้าม ทำให้เข็ดขยาด ไม่อยากมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามอีก จึงหันมาหาคนเพศเดียวกัน

๑๒. ถูกชักชวนหรือเกิดจากความอยากรู้อยากเห็นหรืออยากลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่น ซึ่งกำลังเริ่มมีความสนใจหรือมีอารมณ์ทางเพศ และเป็นวัยที่คล้อยตามเพื่อนหรือผู้อื่น ทำให้ถูกชักชวนได้ง่าย เมื่อได้ลองมีพฤติกรรมรักร่วมเพศแล้วพอใจ ก็อาจประพฤติดต่อมาจนเป็นนิสัย

๑๓. เด็กคิดเอาเองว่าตนเป็นไม่ได้ความ ไม่กล้าเสนอตัวกับเพศตรงข้าม ด้วยความกลัวแอบแฝงว่าตนจะถูกรังเกียจ ทำให้เด็กหาทางออกด้วยการเลือกมีเพศสัมพันธ์กับคนเพศเดียวกัน และกลายเป็นคนรักร่วมเพศไป

๑๔. วัฒนธรรมในสังคม บางวัฒนธรรมถือว่ารักร่วมเพศเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องของสภาพปกติทางชีววิทยาที่มีอยู่ทั่วไป และเป็นที่ยอมรับในสังคม

๑๕. ความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ บางคนยอมมีพฤติกรรมรักร่วมเพศเพราะมีความจำเป็นเรื่องเงิน ซึ่งภายหลังอาจเลิกหรือบางทีก็กลายเป็นคนรักร่วมเพศตลอดไป

การรักษาพร้อมเพศ

หลายคนเข้าใจว่าการพร่ำสอน ดุด่า ว่ากล่าว จะทำให้คนรักร่วมเพศเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ หรือถึงบางคนคิดว่าคนสามารถรักษาชายรักร่วมเพศให้หายได้ โดยคิดว่าการทำให้ชายรักร่วมเพศติดใจในรสหวานของหญิง จะเปลี่ยนเขาให้ เป็นคนรักต่าง เพศได้นั้น เป็นความเข้าใจผิดที่อันตรายมาก (ประนอม สโรชมาน ๒๕๒๔ : ๑๗๔)

การรักษาบุคคลรักร่วม เพศให้กลับมามีพฤติกรรม เช่นคนปกตินั้นทำได้ยากมาก บุคคลรักร่วมเพศที่ต้องการ เลิกพฤติกรรมของตนอย่างจริงจัง เท่านั้นจึงจะรักษาได้ ส่วนบุคคลที่ไม่ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนนั้นการรักษาจะไม่ได้ผลเลย (ปราโมทย์ เชาวศิลป์ ๒๕๒๔ : ๑๐๓)

การรักษาหรือแก้พฤติกรรมรักร่วม เพศขึ้นกับความรุนแรงหรือความถาวรของพฤติกรรม ในรายที่มีพฤติกรรมรักร่วม เพศค่อนข้างถาวร การแก้ไขนั้น เป็น เรื่องค่อนข้างยาก แต่ในรายที่ไม่รุนแรงนักก็อาจรักษาได้ (เกษม ดันดีผลาชีวะ ๒๕๒๔ : ๔๒)

โดยทั่วไปคนที่ เป็นรักร่วมเพศไม่ต้องการการรักษา นอกจากจะมีปัญหาทางจิตใจ หรือ ปัญหาทางบุคลิกภาพร่วมด้วย การรักษาอาจทำได้เป็น ๒ ประการ (เอนก อารีพรรค และ สุวัทธนา อารีพรรค ๒๕๒๔ : ๒๑๔) คือ

๑. รักษาโรครักร่วมเพศ ได้แก่

ก. จิตวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้ป่วยได้เข้าใจความขัดแย้งภายในจิตใจสำคัญของตน อันเป็นสาเหตุของการเกิดรักร่วมเพศ และสามารถรู้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง วิธีนี้ได้ผลดีพอสมควร ในรายที่มีความตั้งใจจะรักษา

ข. พฤติกรรมบำบัด ที่รายงานว่าได้ผลคือ อะเวอชัน เทอราปี (Aversion Therapy) วิธีทำคือ ให้ผู้ป่วยดูรูปภาพที่กระตุ้นอารมณ์รักร่วม เพศของตน และในขณะที่เดียวกัน ก็ให้ได้รับความเจ็บปวดหรือความรู้สึกไม่สบาย โดยการกระตุ้นด้วยไฟฟ้า หรือให้อาเจียนโดยการฉีดยาบางอย่าง

ค. กลุ่มจิตบำบัด คือการรักษาวิธีจิตบำบัด โดยการประชุมกลุ่มคนที่ เป็นรักร่วมเพศ หลาย ๆ คน ในรายที่การเปลี่ยนแปลงความสนใจทาง เพศกระทำได้ยากหรือไม่สามารถทำได้ การรักษาส่วนใหญ่จะใช้จิตบำบัด โดยมีจุดมุ่งหมายให้ เขาสามารถปรับตัวในการใช้ชีวิตทั้งด้าน ส่วนตัวและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒. รักษาปัญหาทางอารมณ์หรือปัญหาบุคคลิกภาพ โดยวิธีการเกี่ยวกับการรักษา
ผู้ป่วยอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม การรักษาร่วมเพศจะต้องใช้เวลานานเป็นปี ๆ และต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ผลการรักษาก็ยังมีขีดจำกัด และยืนยันผลแน่นอนไม่ได้ (ประนอม สโรชมาน ๒๕๒๔ : ๑๗๔)

ปัจจุบันรักษาร่วมเพศมีแนวโน้มว่าจะมีมากขึ้นในสังคม ทั้งนี้อาจเพราะสภาพครอบครัวปัจจุบันที่ขาดความอบอุ่น หรือเพราะรักษาร่วมเพศเป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การมีพฤติกรรมรักษาร่วมเพศนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวและสังคม การรักษา ก็เป็นสิ่งที่ยากยิ่ง ทางที่ดีควรหาทางป้องกันไม่ให้เกิดรักษาร่วมเพศขึ้นอีก หรือไม่ควรสนับสนุนให้บุคคลโดยเฉพาะเด็กเห็นดีเห็นงามและทำตามอย่าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อเรื่องรักษาร่วมเพศ

ฟอร์ด และบีช (Ford and Beach ๑๙๕๑) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจการยอมรับผู้มีพฤติกรรมรักษาร่วมเพศในชุมชนของเผ่าต่าง ๆ ๗๖ ชุมชน พบว่า จำนวน ๔๔ ชุมชนยอมรับรักษาร่วมเพศ โดยเห็นว่าไม่ใช่สิ่งผิดปกติ เช่น เผ่าในนิวกินี เผ่า Keraki ในออสเตรเลีย เผ่า Aranda ในแอฟริกาเหนือ เป็นต้น และอีก ๒๔ ชุมชนเท่านั้นที่ไม่ยอมรับการเป็นรักษาร่วมเพศ

เดเวอเรอ (๑๙๓๗) ศึกษาพบว่า ในอินเดียแดงเผ่าโมโฮพันั้นถือว่าพฤติกรรมรักษาร่วมเพศเป็นพฤติกรรมปกติที่สังคมยอมรับ

ซิมมอนส์ และแชมเบอร์ (Simmons and Chamber ๑๙๖๕) ได้สำรวจความคิดเห็นของคนทั่วไปว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่เปียงเบน โดยเสนอรูปแบบพฤติกรรม ๑๔ ชนิด ได้แก่ รักษาร่วมเพศ การติดยาเสพติด โสเภณี อาชญากรรม พวกคัลเลอร์เมือง และพวกที่ไม่เชื่อในพระเจ้า เป็นต้น แล้วให้ผู้ตอบให้นำหนักคะแนนความเปียงเบนตามลำดับความมากน้อย พบว่า พฤติกรรมที่มีความถี่ของการตอบสูงสุดคือ รักษาร่วมเพศ คือผู้ตอบเห็นว่ารักษาร่วมเพศเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่สุดในจำนวนรายชื่อพฤติกรรมที่กำหนดให้

นอกจากนี้ยังได้สำรวจความรู้สึคนึกคิดของคนทั่วไปที่มีต่อพฤติกรรมเปียงเบนดังกล่าว

พบว่า ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าผู้เปียงเบนเป็นผู้ที่ชั่วร้าย อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าผู้เปียงเบน เป็นคนปกติธรรมดา
ธรรมดาทั่วไป

เลวิต และคลาสเซน (Levitt and Klassen ๑๙๗๐) ได้วิจัยสำรวจความคิดเห็น
เห็นของคนทั่วไปที่มีต่อกร่วมเพศ ในนามของสถาบันวิจัยทางเพศของประเทศสหรัฐอเมริกา
พบว่า คนส่วนใหญ่ (๗๐.๒ - ๗๗.๗%) เห็นว่ากร่วมเพศเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะผิดใด ๆ

ศูนย์วิจัยสำรวจความคิดเห็นแห่งสหประชาชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (National
Opinion Research) ได้สำรวจการยอมรับพฤติกรรมเปียงเบนของคนทั่วไปในระหว่างปี
๑๙๗๒ - ๑๙๗๗ โดยเสนอพฤติกรรมเปียงเบน ๔ ชนิด คือ คอมมิวนิสต์ การสมทุ์ศาสนาหรือ
ไม่ศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า นักสังคมนิยม และการเป็นกร่วมเพศ โดยวัดการยอมรับ ๓ ประการ
คือ การให้ทำงานเป็นอาจารย์สอนในวิทยาลัย ยอมให้มีการเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมนั้น ๆ เช่น ยอมให้มีหนังสือที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ๆ ในห้องสมุด และยอมให้มีเสรีภาพ
ในชุมชน คือ เป็นนักพูดในที่ชุมชนได้

ผลจากการศึกษาพบว่า การยอมรับกร่วมเพศมีจำนวนการยอมรับใกล้เคียงกับการ
ยอมรับพฤติกรรมการเป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นลัทธิการเมืองที่คนทั่วไป ปรารถนากว่า เป็นภัยต่อความ
สงบสุขของประเทศ การนำเอาลัทธิการเมืองมาเปรียบเทียบกับกร่วมเพศเพื่อวัด
ความคิดแบบเสรีนิยม แสดงให้เห็นว่า คนที่มีความคิดเสรีนิยมจะยอมรับกร่วมเพศได้พอ ๆ กับ
การยอมรับลัทธิการเมืองที่รุนแรงบางรูปแบบ เช่น ลัทธิคอมมิวนิสต์

ฮันท์ (Hunt ๑๙๗๔) ศึกษาทัศนคติต่อกร่วมเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณ
ครึ่งหนึ่งเชื่อว่า การเป็นกร่วมเพศในผู้ใหญ่ที่สมัครใจสมควร เป็นเรื่องที่ถูกต้องตามกฎหมาย
และกลุ่มตัวอย่าง ๗๐% มีการยอมอดกลั้นต่อกร่วมเพศในสังคม

นิวแมน (Newman ๑๙๗๖) ได้ศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจาก ๖ ประเทศ คือ
อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิตาลี สหรัฐอเมริกา และยูโกสลาเวีย ผลการศึกษาความคิดเห็น
ต่อกร่วมเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างจาก ๓ ประเทศ คือ อินเดีย อินโดนีเซีย และสหรัฐอเมริกา
เห็นว่ากร่วมเพศเป็นเรื่องปกติธรรมดา (๕๒.๕% ๕๗.๖% และ ๖๐.๕% ตามลำดับ) กลุ่ม
ตัวอย่างจากประเทศอิหร่านเห็นว่าควรลงโทษ (๖๐.๕%) และกลุ่มตัวอย่างจากประเทศอิตาลี
และยูโกสลาเวียเห็นว่าควรจัดการกับพวกกร่วมเพศด้วยการบำบัดรักษา (๖๕.๕% และ
๕๔.๕% ตามลำดับ)

แกลลัป (Gallup) ได้สำรวจความคิดเห็นต่อรกร่วมเพศในหลาย ๆ ประเทศ คือ อังกฤษ (ในปี ๑๙๗๗ ๑๙๗๘ และ ๑๙๗๙) เยอรมัน (๑๙๗๗) ออสเตรเลีย (๑๙๗๘) นอร์เวย์ (๑๙๗๘) และจอร์เจีย พบว่า กลุ่มตัวอย่างจากอังกฤษ เยอรมัน และนอร์เวย์ ยอมรับรกร่วมเพศมาก โดยมีการยอมรับดังนี้คือ ๖๔% ๕๑% และ ๗๔% ตามลำดับ ส่วนใน ออสเตรเลียและจอร์เจียจะคัดค้านไม่เห็นด้วยมากกว่า

คิทซุส (Kitsuse ๑๙๖๒) ได้ศึกษาจากนักศึกษา ๗๐๐ คนโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ตอบ ๗๐% เห็นว่ารกร่วมเพศเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน และพบว่ารูปแบบการลงโทษที่มีต่อรกร่วมเพศ นั้นมี ๔ ลักษณะ คือ

๑. ไม่เห็นด้วยอย่างชัดเจน และถอนตัวออกทันทีจากการติดต่อ
๒. ไม่เห็นด้วยอย่างชัดเจน แต่ถอนตัวออกจากการติดต่อภายหลัง
๓. ไม่เห็นด้วยกับการมีพฤติกรรมรกร่วมเพศของบุคคล แต่ก็ไม่แสดงให้รู้ และจำกัดความสัมพันธ์ให้น้อยลง
๔. เห็นด้วยและมีความสัมพันธ์ด้วยต่อไป

เยาวนุช อินทรเคไชกุล (๒๕๒๖) ศึกษาความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตนในเรื่องเพศของสมาชิกสหภาพแรงงานไทยในดูราโบ โดยพาดพิงถึงรกร่วมเพศ พบว่า ทัศนคติของคนงานต่อรกร่วมเพศส่วนใหญ่เป็นลักษณะก้ำกึ่งระหว่างความรู้สึกเห็นใจและรังเกียจ โดยคนงานชาย ๔๑.๘๔% และคนงานหญิง ๔๔.๕๖% เห็นว่ารกร่วมเพศเป็นคนผิดปกติ นำหัวเราะเยาะ และนำรังเกียจ และคนงานชายหญิง ๗๒.๘๑% เห็นว่ารกร่วมเพศเป็นคนที่มีความชอบแปลกไปจากคนทั่วไปและเป็นคนน่าเห็นใจ

เพ็ญมาศ กำเนิดโชน (๒๕๒๘) ศึกษาการยอมรับของครูค่อนักเรียนเกย์ : ศึกษากรณีข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ๖ โรงเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าเกย์เป็นคนที่มีความสามารถปรับตัว ด้านจิตใจ และสังคม ครูส่วนใหญ่จะยอมรับนักเรียนเกย์ในระดับปานกลาง